

релігійного ідеалу української жінки вельми поверхове і в сучасній науці не розроблене.

Культ Богоматері, що поступово вкрив села і міста України-Русі густою мережею Богородичних храмів на її пошану, невід'ємна від української хати Богородична ікона, церковна пісня і молитва — справили великий вплив на формування релігійного ідеалу української жінки.

Середньовічній культурі було притаманне витворення двох тропологічних зв'язків і уявлень про людську досконалість — світський (лицарський) ідеал та ідеал святості. Саме з цими факторами і були пов'язані уявлення народу про шляхи гідного людини "істинного" життя, які вели до здійснення тропологічного ідеалу. Вони найтісніше перепліталися і пронизували одне одного¹.

Популярність образу Богоматері в народі пояснюється тим, що цей культ був органічно близький давнім русичам і мав певні відповідники в їхньому дохристиянському пантеоні.

У складному процесі переходу від язичництва до християнства, з його упередженим ставленням до жінки як до "джерела людських гріхів", жіноче начало не втратило своєї первинної значимості.

Прийняте Руссю християнство візантійського, східного варіанта не заперечувало язичницьких традицій почитання жінки. Більше того, християнське вчення про святу Діву Марію виявилось найбільш легким для сприйняття народних мас.

Богородиця з її покровительськими, заступницькими, материнськими якостями швидко здобула визнання та повагу народу і стала уособлювати християнський ідеал жінки-матері.

У православному обряді саме материнству — Богоматеринству Діви Марії приділяється особлива увага.

Приснодіву в українському православ'ї іменують не інакше, як Богородиця, Мати-заступниця, на відміну від католицького обряду, в якому немає акцентації богородичності і Матір Ісуса зветься Дівою Марією².

Можна виділити два основних напрями формування релігійного ідеалу жінки на українських землях:

1. Продовження дохристиянської традиції шанування жіночих богинь.
2. Піднесення культу Богородиці, яка задовольняла уявлення народу про шляхи гідного людини "істинного життя".

Сутністю культу Божої матері в українців було як релігійне почуття, так і пошана до заступницьких та покровительських мотивів її життя і діяльності.

Олександр Кривоший (Запоріжжя)

РОЛЬ ОБРАЗУ БОГОМАТЕРІ У ФОРМУВАННІ РЕЛІГІЙНОГО ІДЕАЛУ УКРАЇНСЬКОЇ ЖІНКИ

Уявлення про роль образу Богородиці в процесі формування

Вшанування Богородиці на українських землях слід розглядати і як формуючий чинник релігійного ідеалу української жінки, і як складову частину традиції ставлення української людини до жінки, зокрема жінки-матері, початки якої губляться в матриархаті.

Література:

1. Пикулик Н. Своєрідність формування тропологічних зразків у духовній культурі давньої України. — Записки Наукового Товариства ім. Т.Г.Шевченка. — Т. С XII. - Львів. 1991. — С.160.

2. Клевчук А. Вшанування Богородиці в українському православ'ї // Історія релігій в Україні. Тези повідомлень Міжнародного V круглого столу (Львів, 3-5 травня 1995 р.) - К. — Львів — 1995. — Т.2 — С.206.